

วารสารปรัชญาปริทรรศน์

JOURNAL OF PHILOSOPHICAL VISION

ISSN: 1513-6620 (Print) × ISSN: 2773-9643 (Online)

<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/phiv/index>

Research Article

DOI: 10.14456/jpv.2023.22

พันธกิจทางสังคมของคริสตจักรโปรเตสแตนต์กับบทบาทของ

โครงการหลวงที่มีต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในอำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ

Social Mission of Protestant Churches and the Roles of Royal Initiated Project on Sustainable Development in Kulayaniwattana District, Chiang Mai Province

อภิวัชร ทวีทรัพย์¹, สุริยะใส กตะศิลา^{2*}Apiwat Thaweesap¹, Suriyasai Katsasila^{2*}

ARTICLE INFO

Name of Author:

1. อภิวัชร ทวีทรัพย์

สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง
มหาวิทยาลัยรังสิต, ประเทศไทย

Apiwat Thaweesap

Program in Leadership in Society,
Business and Politics, College of Social
Innovation, Rangsit University, Thailand.Email: pacificview@hotmail.com

Corresponding Author: *

2. ผศ.ดร. สุริยะใส กตะศิลา

อาจารย์ประจำ วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม
มหาวิทยาลัยรังสิต, ประเทศไทย

Assist.Prof. Dr. Suriyasai Katsasila

Lecturer, College of Social Innovation,
Rangsit University, Thailand.Email: suriyasai.k@rsu.ac.th

คำสำคัญ:

พันธกิจ; สังคม; คริสตจักรโปรเตสแตนต์

Keywords:

Mission; Social; Protestant Churches

Article history:

Received: 24/11/2022

Revised: 8/12/2022

Accepted: 15/10/2023

Available online: 29/10/2023

How to cite:

Thaweesap, A. & Katsasila, S. (2023).
Social Mission of Protestant Churches
and the Roles of Royal Initiated Project
on Sustainable Development in
Kulayaniwattana District, Chiang Mai
Province. *Journal of Philosophical Vision*
28 (2), 10-22 .

ABSTRACT

This research article has three objectives: 1) to study the social missions of the Karen Baptist Church, Protestant churches in the area of Kulayaniwattana District, Chiang Mai Province; 2) to study the role of the Royal Initiated Project on the Kulayaniwattana District, Chiang Mai Province; and 3) to synthesize social innovations and the interaction of Karen Baptist Church's social missions with the role of the Royal Initiated Project and the missions of government agencies affecting sustainable development in the area of Kulayaniwattana District, Chiang Mai Province. This research applied qualitative research, which is divided into documentary research and field research, using techniques for collecting data by in-depth interview of 21 key informants and participant observation.

The results of the research revealed that the social missions of the Protestant churches in the area of Kulayaniwattana District, Chiang Mai Province consisted of ; 1) Education Missions, Baptist missionaries help develop the Karen people with education and knowledge to have a better quality of life; 2) Health Mission is a turning point that makes Karen people come to believe in Jesus, Baptist missionaries take care of various diseases; and 3) Career Promotion Missions, Baptist missionaries promote a career in agriculture. The roles of the Royal Initiated Project are: 1) Economic, the Royal Initiated Project support the cultivation of agricultural plants such as coffee, field crops, livestock, and weaving housewives enterprises; 2) Society, the Royal Initiated Project has worked with local schools; 3) Environment, such as the problem of water in the dry season, and the Royal Initiated Project support various agencies which related to the environment; and 4) Infrastructure, the Royal Initiated Project improve the local structure such as roads, electricity and water supply system that leads to community development, enhancing the quality of life and enjoying convenient transportation, which leads to sustainable development of communities in the area of Kulayaniwattana District, Chiang Mai Province.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพันธกิจทางสังคมของคริสตจักรกะเหรี่ยงแบ็บติสต์ นิกายโปรเตสแตนต์ในเขตพื้นที่อำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาบทบาทของโครงการหลวงที่มีต่อพื้นที่อำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ และ 3) เพื่อสังเคราะห์นวัตกรรมสังคมและการปฏิสัมพันธ์ของพันธกิจทางสังคมของคริสตจักรกะเหรี่ยงแบ็บติสต์ นิกายโปรเตสแตนต์กับ บทบาทของโครงการหลวง และการกิจของหน่วยงานภาครัฐที่มีผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่อำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบ่งเป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยใช้เทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 21 คน และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)

ผลการวิจัย พบว่า พันธกิจทางสังคมของคริสตจักรกะเหรี่ยงแบ็บติสต์ นิกายโปรเตสแตนต์ในเขตพื้นที่อำเภอภักดีพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 1) พันธกิจด้านการศึกษา มีชุมชนนารีช่วยพัฒนาชาวปกากะญอในอำเภอภักดีพัฒนาให้มีความรู้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 2) พันธกิจด้านสุขภาพอนามัย ถือเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้ชาวปกากะญอมารับเชื้อ มีชุมชนนารีมาช่วยดูแลในการรักษาโรคต่าง ๆ และ 3) พันธกิจด้านการส่งเสริมอาชีพ คณะมิชชันนารีแบ็บติสต์ให้การส่งเสริมอาชีพในเรื่องการเกษตร สำหรับบทบาทของโครงการหลวง ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ การสนับสนุนการปลูกพืชต่างๆ เช่น กาแฟ พืชไร่ปศุสัตว์ และกลุ่มวิสาหกิจแม่บ้านทอผ้า 2) ด้านสังคม กลุ่มต่างๆในพื้นที่ด้านการศึกษา โครงการหลวงได้ทำงานร่วมกับโรงเรียนต่างๆในพื้นที่ 3) ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาเรื่องน้ำฤดูแล้ง และสนับสนุนหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน การช่วยเหลือโครงการสร้างพื้นฐาน เช่น การทำถนน ไฟฟ้า และประปา ในพื้นที่นำไปสู่การพัฒนาชุมชน ให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เดินทางสะดวกขึ้น ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอภักดีพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่

1. บทนำ

อำเภอภักดีพัฒนาหรือมือเจะคีตามภาษาปกากะญอ เป็นพื้นที่แห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ มีชุมชนปกากะญอตั้งถิ่นฐานอยู่อย่างหนาแน่น 22 หมู่บ้าน 30 ชุมชน จำนวนประชากรมากกว่าหนึ่งหมื่นคน จุดเริ่มต้นของการพัฒนา ในปี ค.ศ. 1940 ถือเป็นยุคบุกเบิกของคริสตจักรกะเหรี่ยงแบ็บติสต์ในเขตอำเภอภักดีพัฒนา โดยผู้ประกาศพระกิตติคุณพระเยซูคริสต์ ในเขตพื้นที่ภักดีพัฒนาเป็นคนแรก คือ ศาสนาจารย์บอเน่ ชันแก้ว และคณะอเมริกันแบ็บติสต์เป็นองค์กรหนึ่งในนิกายนิกายโปรเตสแตนต์ได้มาประกาศพระกิตติคุณสอนพระคัมภีร์ และปฏิบัติพันธกิจด้านสาธารณสุข และด้านการให้การศึกษากับเด็ก ๆ ในชุมชน พื้นที่มือเจะคีมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (สุภาพ สิริคังตั้ง, 2564)

ต่อมาพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช รัชกาลที่ 9 ทรงทราบถึงสภาพปัญหาและห่วงใยพลเมืองในพื้นที่แห่งนี้ จึงทรงตั้งโครงการหลวงเพื่อพัฒนาอาชีพ ให้ราษฎรเลิกปลูกฝิ่นหันมาปลูกพืชเศรษฐกิจและเลี้ยงสัตว์แทน ทรงสนับสนุนงานอาชีพหัตถกรรมท้องถิ่น ให้เด็กได้เข้ารับการศึกษารวมถึงโรงเรียน สร้างถนนหนทางเพื่อเดินทางได้สะดวก ในด้านสิทธิมนุษยชนทรงประทานคำแนะนำให้แก่ส่วนราชการ จนมีการสำรวจจัดทำทะเบียนสำมะโนครัว และมีการออกบัตรประจำตัวประชาชนแก่กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ตามระเบียบของทางราชการ โครงการหลวงได้เข้ามาพลิกชีวิตของราษฎรในอำเภอกัลยาณิวัฒนาให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งด้านการเกษตร การพัฒนาอาชีพ และด้านสังคม ปัจจุบันชาวบ้าน 1,800 ครอบครัว ใน 19 หมู่บ้าน มีรายได้ที่แน่นอนและมากขึ้นกว่าเดิม (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2565)

ในปี พ.ศ. 2552 คณะรัฐมนตรีได้สนองพระราชดำริโดยมีการจัดตั้งอำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ขึ้น โดยทรงโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จเปิดป้ายว่าการอำเภอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณ แก่ชาวอำเภอกัลยาณิวัฒนา อย่างล้นพ้น ทรงดูแลเอาใจใส่พลเมืองทุกหมู่เหล่า แม้จะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์อยู่ในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกลเพียงใดก็ตาม

การพัฒนาในอำเภอกัลยาณิวัฒนาเกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างพันธกิจของคริสตจักรโปรเตสแตนต์และโครงการหลวงเป็นภาคีเครือข่ายร่วมมือกันพัฒนาอำเภอกัลยาณิวัฒนาให้เป็นอำเภอที่มีการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นต้นแบบในการพัฒนาให้แก่เขตพื้นที่สูงทั่วไปในประเทศไทย กระบวนการพัฒนาสังคมแห่งนี้เกิดผลใช้เวลา 81 ปี (ค.ศ. 1940-2021) นับว่าใช้เวลาอันสั้น เมื่อเปรียบเทียบกับอำเภออื่น ๆ ในประเทศไทย ประเด็นที่น่าศึกษา คือ แม้จะมีการพัฒนาระดับความเป็นอยู่ของชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ปัจจุบัน อำเภอกัลยาณิวัฒนาเป็นเขตการปกครองระดับอำเภอลำดับที่ 25 ของจังหวัดเชียงใหม่และอันดับที่ 878 ของประเทศไทย จัดตั้งเมื่อ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2552 โดยพระราชกฤษฎีกาตั้งอำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยชุมชนชาวเขาปกากะญอ ม้ง ลีซอ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา ทำสวน และการทอผ้าเป็นอาชีพเสริม ประชากรที่อยู่ในโครงการหลวงวัดจันทร์ ส่วนใหญ่เป็นชาวปกากะญอ ประชากรในอำเภอกัลยาณิวัฒนานั้น ประกอบไปด้วยพี่น้องชนเผ่าหลากหลายกลุ่ม โดยส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 95 คือชาวปกากะญอ ส่วนอีกร้อยละ 5 ที่เหลือแบ่งเป็นชาวม้งและชาวลีซอ โดยประชากรในอำเภอส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกร รับจ้าง และงานฝีมือ (อานันต์ศรี แก้วเลิศตระกูล, 2563) นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 54.1 ศาสนาคริสต์ประมาณร้อยละ 39 กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่หันไปนับถือ ศาสนาคริสต์ ได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวิธีคิดและความเชื่อต่ออำนาจเหนือธรรมชาติ ละทิ้งพิธีกรรมและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับความเจ็บป่วย การทำไร่ (มาลี สิทธิเกรียงไกร และคณะ, 2553)

นอกจากนี้ แรงบันดาลใจของผู้วิจัยในศึกษา เรื่องพันธกิจทางสังคมของคริสตจักรกะเหรี่ยงแบบบิสตนิกายโปรเตสแตนต์กับบทบาทของโครงการหลวงที่มีต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในอำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อ ค.ศ. 1972 (พ.ศ. 2515) ผู้วิจัยมีประสบการณ์โดยตรงกับการพัฒนาชุมชนตั้งแต่อ่อนการ

ก่อตั้งเป็นอำเภอกัลยาณิวัฒนาพร้อมกับเพื่อนร่วมห้องพักชาวปกากะญอของวิทยาลัยพระคริสตธรรมแมคคิลวารี (ปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยพายัพ) ชื่อนายชันนี่ ชันแก้ว ปัจจุบันเป็น ศาสตราจารย์ ชันนี่ แดนพงพี ได้ออกเดินทางจากวิทยาลัย พระคริสตธรรมแมคคิลวารีไปยังบ้านศาสนาจารย์บอเน่ ชันแก้ว เป็นผู้บุกเบิกพัฒนาชุมชนชาวคริสต์ในพื้นที่อำเภอกัลยาณิวัฒนา คือ หมู่บ้านขุนแจ่ม เราทั้งสองคนได้ร่วมเดินทางด้วยเท้าระยะทางเกือบ 130 กิโลเมตร เดินลัดเลาะขึ้นลงผ่านเทือกเขากว่า 15 ลูก ใช้เวลากว่าสองคืนสามวัน ได้พบเห็นการปลูกผืนหลายพันธุ์ของชาวม้งและชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ความตั้งใจในการเดินทางครั้งนี้ของผู้วิจัย คือ ต้องการศึกษารวบรวมวิถีการรับใช้พระเจ้าของศาสนาจารย์บอเน่ ร่วมงานกับมิชชันนารีจากคณะอเมริกันแบปติสต์ ซึ่งให้การสนับสนุนด้านสาธารณสุข การศึกษา และการประกาศพระกิตติคุณ

จากข้อมูลเกี่ยวกับสภาวะการณ์และความเป็นมาของพันธกิจคริสตจักรกะเหรี่ยงแบปติสต์ นิกายโปรเตสแตนต์ และบทบาทของโครงการหลวงที่มีต่อการพัฒนาของอำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ความสำเร็จในการพัฒนาจนกระทั่งกระทรวงมหาดไทยกำหนดโครงการให้อำเภอกัลยาณิวัฒนาเป็นต้นแบบในการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังที่ได้กล่าวมาแต่ต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาพันธกิจทางสังคมของคริสตจักรกะเหรี่ยงแบปติสต์ นิกายโปรเตสแตนต์ในเขตพื้นที่อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ว่ามีความเป็นมา แนวคิด หลักการและระบบบริหารจัดการองค์กรเป็นอย่างไร และมีผลต่อการพัฒนาในเขตพื้นที่เป็นประการใด รวมทั้งทำการศึกษาถึงความเป็นมา แนวคิด หลักการ ระบบโครงสร้างและภารกิจหน้าที่ของโครงการหลวง ตลอดจนบทบาทของโครงการหลวง นวัตกรรมทางสังคมและปฏิสัมพันธ์ที่โครงการหลวงมีกับคริสตจักรกะเหรี่ยงแบปติสต์ นิกายโปรเตสแตนต์และหน่วยงานภาครัฐ อันมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาด้านอาชีพความเป็นอยู่ การศึกษา การสาธารณสุขการประกอบอาชีพและวัฒนธรรมประเพณีของประชาชนในเขตพื้นที่ อันมีลักษณะของการพัฒนาที่ยั่งยืน ว่ามีลักษณะเป็นประการใด อันจะเป็นประโยชน์เป็นกรณีศึกษาหรือเป็นโมเดลต้นแบบในการพัฒนาในเขตพื้นที่สูงที่ประสบความสำเร็จให้กับหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนนำไปถือปฏิบัติเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศไทยให้ มีความเจริญ มั่นคงและยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาพันธกิจทางสังคมของคริสตจักรกะเหรี่ยงแบปติสต์ นิกายโปรเตสแตนต์ในเขตพื้นที่อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อศึกษาบทบาทของโครงการหลวงที่มีต่อพื้นที่อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่
- 3) เพื่อสังเคราะห์นวัตกรรมสังคมและการปฏิสัมพันธ์ของพันธกิจทางสังคมของคริสตจักรกะเหรี่ยงแบปติสต์ นิกายโปรเตสแตนต์กับบทบาทของโครงการหลวง และหน่วยงานภาครัฐที่มีผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 แบบ ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้นำคริสตจักรของชุมชน จำนวน 10 คน บุคลากรภาครัฐจำนวน 3 คน และโครงการหลวงจำนวน 3 คน และประชาชนที่นับถือคริสต์ศาสนา และเป็นสมาชิกของคริสตจักรโปรเตสแตนต์ ซึ่งอาศัยอยู่ในชุมชนพื้นที่อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ และเป็นสมาชิกของโครงการหลวง จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 21 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) จากนั้นผู้วิจัยได้จัดกลุ่มข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดนำมาเปรียบเทียบกับในด้านความคิดเห็นของแต่ละคน ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data triangulation) นำมาวิเคราะห์และเรียบเรียง แล้วนำมาจัดเรียงข้อมูลใหม่เพื่อให้สามารถเข้าใจได้ง่ายและมีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และวิเคราะห์เชิงตรรกวิทยา (Logical Analysis) ที่สอดคล้องกันตามโจทย์วิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย และกรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า พันธกิจทางสังคมของคริสตจักรกระเหรี่ยงแบบติสต์ นิกายโปรเตสแตนต์ในเขตพื้นที่อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ การพัฒนาชุมชนเป็นพันธกิจหนึ่งของคริสตจักร ในยุคปัจจุบัน คริสตจักรกำหนดพันธกิจด้านสังคมไว้เพื่อการพัฒนาพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นบุคคลที่ดี เพราะมนุษย์ทุกคนเป็นพี่น้องกัน ทุกคนมีเกียรติและศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน คริสตชนจึงมีพระเยซูคริสต์ทรงเป็นต้นแบบของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยมีพันธกิจทางสังคมในอำเภอกัลยาณิวัฒนา 3 พันธกิจ ได้แก่

1. พันธกิจด้านการศึกษา มิชชันนารีช่วยพัฒนาชาวปกากะญอในอำเภอกัลยาณิวัฒนาให้มีความรู้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพราะในอดีตชาวปกากะญอส่วนใหญ่ไม่มีระดับวุฒิการศึกษา สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวที่ไม่ค่อยดี อาชีพการงานที่ไม่สามารถเลือกประกอบอาชีพได้มาก และจัดตั้งโรงเรียนสหมิตรวิทยา เป็นโรงเรียนแห่งแรกในอำเภอกัลยาณิวัฒนา จัดหามิชชันนารีมาช่วยสอน และเปิดรับนักเรียนทุกคนที่ขาดโอกาสทางการเรียนทั้งที่นับถือคริสต์ และไม่ได้นับถือคริสต์ ได้รับงบประมาณจากคริสตจักรพร้อมทั้งองค์กรต่างๆ ของคริสตจักรสนับสนุนทุนการศึกษา ลูกหลานชาวปกากะญอได้รับความรู้ เพื่อพัฒนาชีวิตตน และรับช่วงต่อพันธกิจของคริสตจักร

2. พันธกิจด้านสุขภาพอนามัย ถือเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้ชาวปกากะญอมารับเชื้อ มิชชันนารีมาช่วยดูแลในการรักษาโรคต่าง ๆ ในยุคของผู้บุกเบิกการประกาศพระกิตติคุณ ที่มาพร้อมกับพันธกิจด้านสุขภาพอนามัย เพราะชาวปกากะญอเชื่อว่า ความเจ็บป่วยที่เกิดจากอำนาจเหนือธรรมชาติ เช่น ถูกผีทำ ถูกไสยศาสตร์เป็นไปตามเคราะห์กรรม และรักษาด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น รักษาด้วยการไหว้ ผีขอมาเจ้าที่เจ้าทาง ใช้คาถาอาคม เป็นต้น คณะมิชชันนารีแบบติสต์ได้ช่วยรักษาโรคไข้ป่าหรือมาลาเรียด้วยยาที่ทันสมัย ผู้ป่วยจนหายจากโรค ให้เกิดความศรัทธาในพระเจ้า ชาวปกากะญอจะรู้สึกว่ายายของพระเจ้าช่วยรักษา ผู้รับเชื่อดำเนินชีวิตไม่ต้องหวาดกลัวในอำนาจของผี มีสุขภาพดีปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บ และไม่ต้องย้ายถิ่นฐานออกไป ซึ่งทำให้มี

จำนวนผู้รับเชื่อมากขึ้น จึงกล่าวได้ว่า คริสตจักรเป็นผู้เริ่มต้นการดูแลสุขภาพของชาวปกากะญอในพื้นที่อำเภอ กัลยาณิวัฒนา โดยมีมิชชันนารีจะส่งหมอมารักษาพยาบาล หายมาให้ ดูแลชาวปกากะญอ เป็นคริสเตียน และพี่น้องที่ไม่ได้เป็นคริสเตียนด้วย

3. พันธกิจด้านการส่งเสริมอาชีพ คณะมิชชันนารีแบบติสต์ให้การส่งเสริมอาชีพในเรื่องการเกษตร เนื่องจากชาวปกากะญอส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร ได้แก่ ข้าว กาแฟ และพืชผักต่าง ๆ ชาวปกากะญอจะตั้งถิ่นฐานและโยกย้ายตามการทำไร่ ปลูกพืชผักเพื่อบริโภคในครัวเรือน และแจกจ่าย ส่วนที่เหลือจึงแบ่งขาย แต่การเดินทางลำบากทำให้การค้าขายผักไม่ดี และความรู้เรื่องเทคโนโลยีการเกษตรมีน้อยมาก และรายได้อื่น ๆ ที่เป็นรายได้เสริมจะมาจากการขายสัตว์เลี้ยง เช่น วัว ควาย ช้าง และการค้าขายเกลือ และไม้ เพื่อนำเงินมาใช้จ่ายภายในครอบครัว โดยรวมแล้วถือว่าเศรษฐกิจของหมู่บ้านที่ทำการศึกษายู่ในฐานที่ยากจน เมื่อมิชชันนารีเข้ามาประกาศพระกิตติคุณ คริสตจักรมีงบประมาณส่วนหนึ่งส่งเสริมด้านการเกษตร ช่วยซื้อหมู ผัก ไร่มาให้ชาวบ้าน การเลี้ยงวัวพันธุ์อเมริกันบรามัน และมิชชันนารีได้นำเสนอ การปลูกพืชผลต่าง ๆ ทำสวนทำไร่ เช่น กาแฟ ลิ้นจี่ เสาวรส และการเลี้ยงสัตว์ และต่อมาคริสตจักรกะเหรี่ยงแบบติสต์ เข้ามาร่วมส่งเสริมการปลูกผัก เช่น สาลี่ บัวย เป็นต้น

บทบาทของโครงการหลวงที่มีต่อพื้นที่อำเภอ กัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โครงการหลวงวัดจันทร์ดำเนินการพัฒนาชุมชนใน 3 ด้าน ได้แก่

1) ด้านเศรษฐกิจ การสนับสนุนการปลูกพืชต่างๆ เช่น กาแฟ พืชไร่ และปศุสัตว์และกลุ่มวิสาหกิจแม่บ้านทอผ้า การให้ความรู้ด้านการเกษตร การเพาะปลูกพืชที่เหมาะสมกับภูมิประเทศ การส่งเสริมการปลูกพืชผักและรับซื้อในราคาที่เหมาะสม ทำให้ประชาชนมีรายได้ซึ่งผลจากการส่งเสริมวิชาการภาคการเกษตรของโครงการหลวงส่งผล ดำเนินงานในรูปแบบสมาชิกโครงการ ทำให้สมาชิกมีรายได้ต่อครอบครัวสูงขึ้นเพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มุมมองของสมาชิกโครงการหลวงเชื่อมั่นในโครงการหลวงว่า นำสิ่งดีเข้าสู่ชุมชนของตน ทำให้มีการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา สมาชิกในโครงการสามารถพึ่งพาตนเองได้ ด้วยความพอเพียงไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน

2) ด้านสังคม การพัฒนาสังคมในกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ ด้านการศึกษา โครงการหลวงได้ทำงานร่วมกับโรงเรียนต่าง ๆ ในพื้นที่ และการอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนและประชาชน เช่น เรื่องยาเสพติด การปลูกพืชต่างๆอย่างเหมาะสม และการช่วยเหลือโครงการสร้างพื้นฐาน เช่น การทำถนน ไฟฟ้า และประปา ในพื้นที่นำไปสู่การพัฒนาชุมชน ให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และการเดินทางสะดวกขึ้น

3) ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาเรื่องน้ำถูดูแล โครงการหลวงได้ดำเนินเรื่องถวายฎีกา เพื่อสร้างฝายส่งน้ำ และสนับสนุนหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อม

3. การสังเคราะห์นวัตกรรมสังคมและการปฏิสัมพันธ์ของพันธกิจทางสังคมของคริสตจักรกะเหรี่ยงแบบติสต์ นิกายโปรเตสแตนต์ กับบทบาทของโครงการหลวง และหน่วยงานภาครัฐที่มีผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่อำเภอ กัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่อันเป็นนวัตกรรมทางสังคมในอำเภอ กัลยาณิวัฒนามุ่งตอบสนองและแก้ไขปัญหาด้านสังคมเพื่อให้คนในพื้นที่ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตอบโจทย์ความต้องการทางสังคม (Social Needs)

เนื่องจากสภาพปัญหาทางสังคม เช่น ความยากจน สภาพความเป็นอยู่ที่ย่ำแย่ อยู่ห่างไกล ไม่ได้รับการศึกษา และการเข้าถึงการรักษาโรค และนำไปสู่การแก้ปัญหาต่างๆให้ดีขึ้น โดยการดำเนินงานพัฒนาชุมชนของทั้ง 3 องค์กรในอำเภอกัลยาณิวัฒนา ได้แก่ คริสตจักรโปรเตสแตนต์ โครงการหลวงวัดจันทร์ และหน่วยงานภาครัฐ มีกลไกการคณะกรรมการเข้ามาร่วมพัฒนาชุมชน มุ่งเน้นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีคณะกรรมการด้านต่างๆ หน่วยงานภาครัฐมีบทบาทช่วยเหลือและส่งเสริมดำเนินงานพัฒนาด้านต่างๆ

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

พันธกิจทางสังคมเป็นการส่งเสริมคริสเตียนให้มีชีวิตที่เหมาะสมและการนำไปสู่ชีวิตที่สำแดงผลแห่งความเชื่อในพระเยซูคริสต์แก่ผู้คนในชุมชนและสังคม (ประสิทธิ์ พงศ์อุดม, 2527) การพัฒนาชุมชนคริสตียันยันศักดิ์ศรีของบุคคลและส่งเสริมการดำเนินงานของชุมชนที่จะใช้ทรัพยากรของในพื้นที่เองทั้งทรัพยากรคน คือ ผู้นำชุมชน และคนในชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรอื่นก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน

กระบวนการการเกิดนวัตกรรมทางสังคมเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกัน สอดคล้องกับลักษณะการเกิดขึ้นของนวัตกรรมของ Alakeson, Aldrich, Goodman, Jorgensen, and Miller (2003: 77) กล่าวว่า เกิดขึ้นจากบริบทนั้น ๆ ขึ้นมาเองโดยธรรมชาติ นั้น โดยทั่วไปจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ ของคนจำนวน เริ่มต้นจากคริสตจักรที่มีพันธกิจทางสังคม มีชุมชนนารีและผู้นำชุมชนเกิดแรงบันดาลใจและแรงขับเคลื่อนจากภายใน เป็นพลังเชิงบวกที่มาจากแรงบันดาลใจจาก ปัญหาหรือโจทย์ทางสังคมต่าง ๆ มีชุมชนนารีเข้ามาเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมขึ้นก่อน ทั้งด้าน การศึกษา การส่งเสริมอาชีพ และสุขภาพอนามัย (ประเสริฐ ชรอยนุช, 2558)

และต่อมาโครงการหลวงเข้ามาสานต่อโดยมีบทบาทหลัก คือ การส่งเสริมความรู้ในการประกอบอาชีพ เศรษฐกิจ สังคมและโครงสร้างพื้นฐาน โครงการหลวงสามารถสร้างผลกระทบหรือข้อมูลทางวิชาการเกษตรที่ได้รับจากการจัดการความรู้ถูกการประเมินจัดเก็บสู่กระบวนการจัดทำวิจัย หรือการสกัดข้อมูลในการสร้างองค์ความรู้เพื่อให้เกิดการต่อยอดองค์ความรู้ในมูลนิธิโครงการหลวง (พิสิษฐ์ พงศาปรมัตต์ และ จิตาภา ธีรศิริกุล, 2561) สอดคล้องกับแนวคิดของ Alakeson, Aldrich, Goodman, Jorgensen, and Miller (2003: 77) ที่อธิบายว่า นวัตกรรมทางสังคมเกิดจาก องค์กรไม่แสวงกำไรค่อนข้างมีความได้เปรียบภาครัฐในแง่ที่อยู่ใกล้ชิดกับพื้นที่ จึงสามารถเข้าไปออกแบบนวัตกรรมสังคมที่จะไปพัฒนาหรือแก้ปัญหาได้ตรงจุดและมีความชัดเจนถูกต้องแม่นยำ

ส่วนหน่วยงานภาครัฐมีบทบาทในการสนับสนุน เกื้อหนุนให้เกิดนวัตกรรมทางสังคมสอดคล้องกับ สอดคล้องกับแนวคิดของ Alakeson, Aldrich, Goodman, Jorgensen, and Miller (2003: 77) ที่กล่าวว่า การเกิดนวัตกรรมสังคมสามารถเกิดจากการวางแผนโดยภาครัฐเอื้อสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกลไกการสนับสนุนผ่านคณะกรรมการและเชื่อมโยงนโยบายของรัฐไปสู่การปฏิบัติได้ ทำให้เกิดนวัตกรรมทางกรรมสังคม การบูรณาการได้ดียิ่งขึ้น ถือเป็นความสำเร็จในการแก้ปัญหาทางสังคมในอำเภอกัลยาณิวัฒนา ทั้งด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย และด้านการส่งเสริมอาชีพ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในสังคม การพัฒนาชุมชนอย่าง

ยังยืนตามพันธกิจทางสังคมของคริสตจักรโปรเตสแตนต์ในอำเภอกัลยาณิวัฒนา โครงการหลวงวัดจันทร์ และหน่วยงานภาครัฐ

นวัตกรรมทางสังคมในอำเภอกัลยาณิวัฒนามุ่งตอบสนองและแก้ไขปัญหาทางสังคมเพื่อให้นักในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตอบโจทย์ความต้องการทางสังคม (Social Needs) สอดคล้องกับแนวคิดของ Geoff Mulgan ได้อธิบายว่านวัตกรรมสังคมว่าเกิดจากแรงจูงใจที่จะมุ่งสนองความต้องการของสังคม และส่วนมากได้รับการพัฒนาและแพร่กระจายโดยองค์การที่มีความมุ่งมั่นหมายเพื่อสังคมเป็นหลัก ก่อให้เกิดรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมแบบใหม่ระหว่างกลุ่มที่แยกกันอยู่ ซึ่งมีผลอย่างมากต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ การดำเนินงานพัฒนาชุมชนดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของสหประชาชาติ (United Nation) กับเป้าหมาย 15 ข้อ ได้แก่

ด้านการศึกษา สอดคล้องกับ 1 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ 4 Quality Education สร้างหลักประกันให้การศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและครอบคลุม และส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทุกคน คริสตจักรได้จัดตั้งโรงเรียนสหมิตรวิทยาขึ้นเพื่อให้ลูกหลานคริสเตียนได้รับการศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลข่าวสารความรู้ของชุมชนที่จะนำไปสู่การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชนในชุมชน เป็นแหล่งเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของชุมชน

ด้านสุขภาพอนามัย สอดคล้องกับ 2 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ 1: No Poverty ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่ คริสตจักรและโครงการหลวงให้ความรู้แก่ประชาชน ในการเพาะปลูกพืช เพื่อการบริโภคและขาย สร้างรายได้ และสามารถพึ่งพาตนเองได้ เป้าหมายที่ 3 : Good Health and Well Being สร้างหลักประกันให้คนมีชีวิตที่มีคุณภาพ และส่งเสริมสุขภาวะที่ดีของคนทุกเพศทุกวัย หน่วยงานภาครัฐในอำเภอกัลยาณิวัฒนาจัดตั้งโรงพยาบาลประจำอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทั้ง 3 ตำบล และมีอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้านเพื่อดูแลสุขภาพประชาชน

ด้านการส่งเสริมอาชีพ สอดคล้องกับ 3 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ 2 : Zero Hunger ขจัดความหิวโหย บรรลุเป้าความมั่นคงทางอาหาร ปรับปรุงโภชนาการ และสนับสนุน การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอกัลยาณิวัฒนามีการส่งเสริมความมั่นคงทางอาหาร การให้ความรู้ทำการเกษตรแบบยั่งยืน เช่น โครงการโคก หนอง นา เป็นต้น เป้าหมายที่ 7 : Affordable and Clean Energy สร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่ย่อมเยา และยั่งยืน สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอกัลยาณิวัฒนามีการให้ความรู้การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ใช้โซลาร์เซลล์แปรรูปผลผลิตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป้าหมายที่ 8 : Decent Work and Economic Growth ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน และครอบคลุม และการจ้างงานเต็มอัตรา และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน โครงการหลวงวัดจันทร์รับซื้อผลผลิตทางการเกษตรของสมาชิกในราคาที่เป็นธรรม และจัดจำหน่ายภายใต้ตราสินค้าโครงการหลวง ทำให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจในพื้นที่ และหน่วยงานภาครัฐจัดจ้างเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นคนในพื้นที่ทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ และ เป้าหมายที่ 12 : Responsible Consumption and Production สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน โครงการหลวงวัดจันทร์และสำนักงานพัฒนาชุมชนมีโครงการสร้างความมั่นคงทางอาหาร

ให้แก่ประชาชนและหัวหน้าส่วนราชการ เพื่อการบริโภคในครัวเรือนและการพัฒนาพืชผลใหม่ที่เป็นที่ต้องการของตลาดในปัจจุบัน

ด้านสังคม สอดคล้องกับ 6 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ 5: Gender Equality บรรลุความเท่าเทียมระหว่างเพศ และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สตรีและเด็กหญิง สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอگیลาณีนวัฒนา มีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้า คริสตจักรมีกลุ่มสตรีคริสตจักรเป้าหมายที่ 6: Clean Water and Sanitation สร้างหลักประกันให้มีน้ำใช้ และมีการบริหารจัดการน้ำและการสุขาภิบาลอย่างยั่งยืนสำหรับทุกคน ที่ว่าการอำเภอگیลาณีนวัฒนาดำเนินงานพัฒนาระบบน้ำประปา การจัดทำฝ่ายร่วมกับโครงการหลวงวัดจันทร์ เพื่อให้ประชาชนได้บริโภคน้ำสะอาดและมีน้ำใช้ในช่วงฤดูแล้ง เป้าหมายที่ 9: Industry, Innovation and Infrastructure สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความต้านทานและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม การก่อตั้งโครงการหลวงวัดจันทร์ทำให้เกิดสร้างโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ทั้ง ถนน ไฟฟ้า ประปา เพื่อใช้ในการดำเนินงานและการขนส่งสินค้า และที่ว่าการอำเภอگیลาณีนวัฒนามีบทบาทอำนวยความสะดวกในการประสานงานและดูแลกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เป้าหมายที่ 10: Reduced Inequality ลดความเหลื่อมล้ำ ไม่เท่าเทียม ชาวปากาเกะญอในอำเภอگیลาณีนวัฒนา อดีตถือเป็นชายขอบ หากไกลความเจริญ เมื่อมีชนนารีเข้ามาพัฒนาชุมชน ให้ความรู้ การเกษตร การเข้าถึงการศึกษาและโครงการหลวงวัดจันทร์และหน่วยงานภาครัฐสานต่อการพัฒนา สร้างโอกาสในการหารายได้ การเข้าถึงการบริการสาธารณสุข และการศึกษามีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาในพื้นที่ เป้าหมายที่ 11: Sustainable Cities and Communities ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ความต้านทานและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างครอบคลุมและยั่งยืน ปัจจุบัน อำเภอگیลาณีนวัฒนามีความพร้อมด้านระบบสาธารณสุขปลอดภัยและการคมนาคมขั้นพื้นฐาน และมีสวัสดิการสังคม ต่างๆ รองรับ ดังนั้น การทำให้ประชาชนอยู่อาศัยอย่างคุณภาพ มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีความปลอดภัย และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และเป้าหมายที่ 16: Peace Justice and Strong Institution สนับสนุนสังคมที่สงบสุข และครอบคลุมสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน จัดให้มีการเข้าถึงความยุติธรรมสำหรับทุกคน และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพมีความรับผิดชอบและมีความครอบคลุมในทุกระดับ ความร่วมมือขององค์กรทั้ง 3 องค์กรได้แก่ คริสตจักร โครงการหลวง และหน่วยงานภาครัฐสามารถบูรณาการการทำงานได้อย่างสอดคล้องประสานกันได้ดี ไม่มีความขัดแย้ง ทำให้การดำเนินงานพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับ 2 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ 13 :Take urgent action to combat climate change and its impacts ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับสภาวะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ ที่ว่าการอำเภอگیลาณีนวัฒนา มีการจัดทำฝ่ายเพื่อใช้น้ำในฤดูแล้ง และ เป้าหมายที่ 15: Life on Land ปกป้อง พันธุ์ และส่งเสริมการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน การต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย หยุดยั้งการเสื่อมโทรมของดินและฟื้นฟูสภาพดินและหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ตามวิถีชนเผ่าชาวปากาเกะญอมีต้นไม้ประจำตัวที่จะแต่ละคนดูแลตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเสียชีวิต ตอนเกิดมีจะเอารกเกิดไปไว้ที่ต้นไม้ ถ้าเจ็บป่วยจะต้องดูที่ต้นไม้ว่าเป็นอะไรไหม ชาวปากาเกะญออนุรักษ์ธรรมชาติเป็นวิถีชีวิต

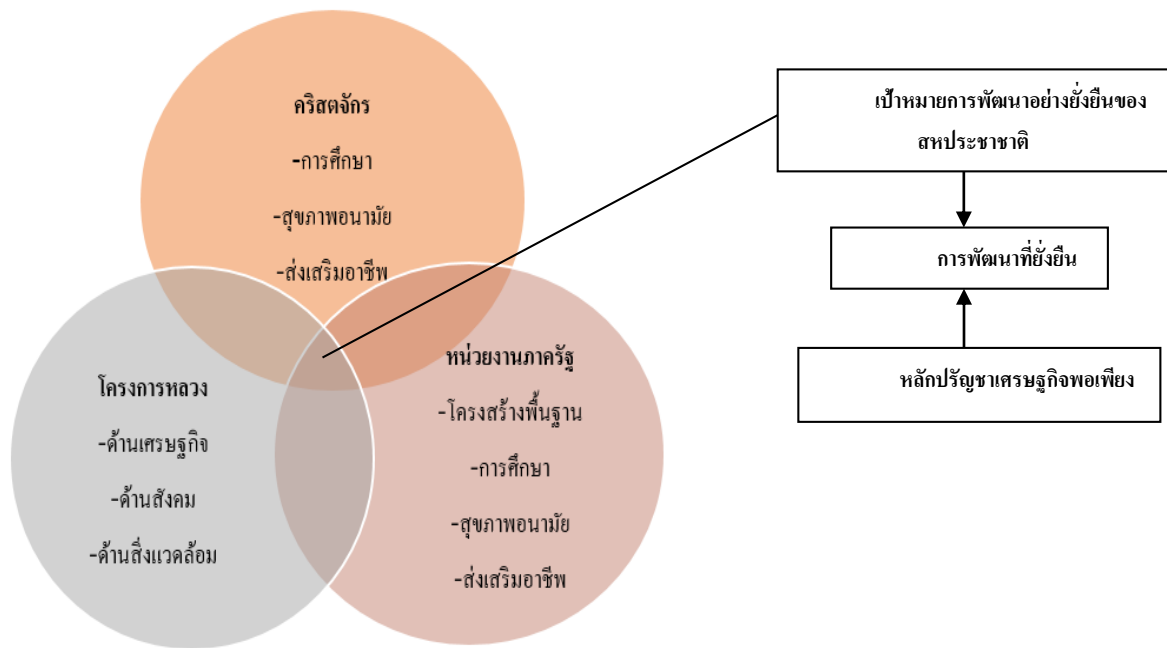
สำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทยพิจารณาจากความสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ได้มีการน้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9-11 ยึดหลัก “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และยึด “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” พบว่า การดำเนินงานพัฒนาชุมชนในอำเภอกัลยาณิวัฒนามีความสอดคล้องกับหลักการ 3 ประการ ดังนี้

1) ความมีเหตุผล การดำเนินงานพัฒนาชุมชนในอำเภอกัลยาณิวัฒนาของทั้ง 3 องค์กรเป็นการให้ความรู้แก่ประชาชนผ่านการอบรมและโครงการต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้ในการดำรงชีวิตประกอบอาชีพได้อย่างถูกต้อง เพราะความมีเหตุผลจะเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยการสั่งสมความรู้และประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติงานหรือการดำเนินชีวิตตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้เหตุและผล

2) ความพอประมาณ การดำรงชีวิตเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ต้องไม่เบียดเบียน ตนเองและผู้อื่น โดยชาวปกากะญอดำรงชีวิตตามวิถีของตน เช่น การปลูกพืชผักเพื่อบริโภคในครัวเรือน การปลูกพืชผักเหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์การลงแขกปลูกข้าว เป็นต้น การดำเนินชีวิตพออยู่ พอกิน พึ่งตนเอง ควบคู่กับการสนับสนุนจากองค์กรทั้ง 3 องค์กรให้ประชาชนอยู่ดีกินดี

3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมได้ ทั้ง 3 องค์กรมีบทบาทสำคัญในการวางแผนและการป้องกันความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โครงการต่าง ๆ คำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ สร้างภูมิคุ้มกันในตัวผ่านการให้ความรู้และการพัฒนาศักยภาพคนให้รู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เช่น โครงการความมั่นคงทางอาหาร โครงการแปรรูปผ้าทอ โครงการทำฝายหน้าแล้ง เป็นต้น

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่อธิบายถึงองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน ได้แก่ คริสตจักร กะเหรี่ยงแบ็บติสต์ นิการโปรเตสแตนต์ โครงการหลวงวัดจันทร์ และหน่วยงานภาครัฐโดยเป้าหมายเพื่อการพัฒนาชีวิตของชาว ปกากะญอ และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาของสหประชาชาติและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังปรากฏในแผนภาพที่ 1 ด้านล่างนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงนวัตกรรมทางสังคมของอำเภอกัลยาณิวัฒนา

6. บทสรุป

การพัฒนาที่เกิดขึ้นในอำเภอกัลยาณิวัฒนาตั้งแต่การเข้ามาของของมิชชันนารีที่ได้ดำเนินพันธกิจทางสังคม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย และด้านการส่งเสริมอาชีพ ซึ่งเป็นความจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์ ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นระดับหนึ่ง ต่อมาโครงการหลวงและหน่วยงานภาครัฐเข้ามาสานต่อพันธกิจดังกล่าว ทำให้มีระบบองค์กรทางสังคมที่ในเชิงบูรณาการเพื่อการพัฒนาอย่างองค์รวม มีระบบการพัฒนาคนด้วยการให้การศึกษา การพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคงมากขึ้น จนกระทั่งปัจจุบันการพัฒนาที่เกิดขึ้นไม่จำเป็นต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากภายนอก ประชาชนมีความรู้และรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า เพื่อนำไปสู่ การเจริญเติบโตของชุมชนได้ โดยคนในชุมชนเอง เช่น การสานต่อพันธกิจของคริสตจักรโดยลูกหลานคริสตจักรที่กลับมาทำหน้าที่เป็นศิษยาภิบาล เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเจ้าหน้าที่โครงการหลวงเป็นชาวปกาสัยเกื้อหนุนในพื้นที่ เป็นต้น

ตาราง 1 สรุปการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนของ 3 องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน

องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน	พันธกิจทางสังคม/บทบาท	ชุมชนในอดีต	ชุมชนในปัจจุบัน
คริสตจักร	การศึกษา สุขภาพอนามัย การส่งเสริมอาชีพ	-มีภาษาของตน ไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ เข้าไม่ถึงการศึกษา -ชาวปกากะญอเชื่อว่าการเจ็บป่วยเกิดจากผี และใช้ยาสมุนไพร คาถาอาคมรักษาโรค -ความรู้น้อยและนิยมปลูกพืชเพื่อบริโภคในครอบครัว	-มีโรงเรียนสหมิตรวิทยา ก่อตั้งโดยคริสตจักร
โครงการหลวงวัดจันทร์	เศรษฐกิจ สังคมโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม	-การทำมาหากินในลำบาก รายได้น้อย -การเดินทางลำบาก ไม่มีไฟฟ้า -การตัดไม้ และทำไร่เลื่อนลอย	-นำพืชผักที่ปลูกขายให้โครงการหลวงรายได้ และคุณภาพชีวิตดีขึ้น -การเดินทางสะดวกมากขึ้น การสร้างฝาย

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย เนื่องจากข้อค้นพบจากผลการวิจัย พบประเด็นที่ควรพัฒนา คือ การดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐกับประชาชนที่นับถือศาสนาคริสต์ในอำเภอกัลยาณิวัฒนาสอดคล้องกัน จากผลการศึกษา พบความต้องการของชาวปกากะญอที่ต้องการสืบต่อพันธกิจทางสังคมต่อไป ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐในระดับและหน่วยงานระดับท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลต้องทบทวนบริบทด้านชาติพันธุ์ ความหลากหลายทางศาสนา ความต้องการของประชาชน รวมไปถึงการผสมผสานรูปแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องกับรูปแบบการบริหารงานของคริสตจักร เพื่อบูรณาการนโยบายจากส่วนกลางเข้ากับบริบทของพื้นที่ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วยการประยุกต์ใช้กลไกของคริสตจักร เช่น คณะทำงานคริสตจักรด้านการเกษตร ด้านการศึกษา เป็นต้น เข้ามาร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้แผนพัฒนาท้องถิ่นสามารถพัฒนา แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นได้ การดำเนินงานของทั้ง 3 หน่วยงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สำหรับภารกิจของโครงการหลวงนอกจากเป็นหน่วยงานที่ให้ความรู้ การเสริมสร้างอาชีพให้กับสมาชิกของโครงการหลวง ยังดำเนินการกิจด้านการพัฒนาสังคม คือ การช่วยเหลือดูแลเยาวชนที่ติดยาเสพติด ดังนั้น

การบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจด้านการพัฒนาสังคมอย่างเป็นระบบ เช่น สถานีตำรวจภูธร สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเกลียววัฒนา ควรทำงานให้สอดคล้องร่วมกันหน่วยงานภาครัฐในระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่นควรจัดทำแผนพัฒนาสอดคล้องกับสิ่งที่โครงการหลวง คริสตจักร ได้ดำเนินงานมาแต่เดิม เพื่อขยายผลอย่างยั่งยืน

7. เอกสารอ้างอิง

ประสิทธิ์ พงศ์อุดม. (2527). *ประวัติศาสตร์คริสต์ศาสนาในเชียงใหม่*. เชียงราย : ฝ่ายประวัติศาสตร์ หน่วยงานจดหมายเหตุประวัติศาสตร์และวิจัย สภาคริสตจักรในประเทศไทย.

ปรเมศวร์ ชรอยนุช. (2558). แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ตามแนวคริสต์ศาสนิกายโปรเตสแตนต์. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิสิษฐ์ พงศาปรมัตต์ และ จิตภา ธิริศิริกุล (2561). รูปแบบประสิทธิผลการจัดการความรู้ของมูลนิธิโครงการหลวงในการพัฒนาพื้นที่เขตภาคเหนือของประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ดุขบัณฑิต สาขาการจัดการ มหาวิทยาลัยสยาม: มหาวิทยาลัยสยาม.

มาลี สิทธิเกรียงไกร, ประสิทธิ์ สิปรีชา, และปนัดดา บุญยสาระนัย. (2557). *โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของพื้นที่วัฒนธรรมพิเศษชาติพันธุ์แบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาอำเภอเกลียววัฒนา จังหวัดเชียงใหม่*. ศูนย์ศึกษาชาติพันธุ์และการพัฒนา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุภาพ สิทธิคงตั้ง. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบุกเบิกคริสตจักรในเครือคริสตจักรแฉ่มหลวง. การค้นคว้าอิสระ*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคริสต์ศาสนศาสตร์). วิทยาลัยพระคริสต์ ธรรมแมคกิลวารี มหาวิทยาลัยพายัพ: มหาวิทยาลัยพายัพ.

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2565). ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์. สืบค้น 25 กุมภาพันธ์ 2565 จาก <http://www.rdpb.go.th/TH/>

Alakeson, V., Aldrich, T., Goodman, J., Jorgensen, B., & Miller, P. (2003) *Social responsibility in the information society. final report digital europe: e-business and sustainable development*. Lund, Sweden: Lund University.

Geoff Mulgan, Simon Tucker, Rushanara Ali, and Ben Sanders. (2007). *Social innovation what it is, why it matters and how it can be accelerated* The Young Foundation. London: The Basingstoke Press.